

SZABOLCS

Főszerkesztő: Dr. KOMJÁTHY KÁZMÉR.

TÁRSADALMI HETILAP.

Felelős szerkesztő: SZALAY BÉLA.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGÉSZ ÉVRE 8 KORONA. EGYES SZÁM ÁRA 16 FILLÉR. — MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON. — HIRDETÉSEK NÉGYZETCENTI-TANITÓKNAK ÉS JEGYZŐKNEK EGÉSZ ÉVRE 4 KORONA MÛTERE 5 FILLÉR: TÖBBSZÖRI KÖZLÉSNEK ÁRENGEDMÉNY.

Szabolcsvármegye és Nyiregyháza.

„Az igazságot feltaláljuk, ha kimerítettük a tévedéseket!”

Az igazságot kereste Szabolcsvármegye törvényhatósági bizottsága is, midőn most tartott őszi közgyűlésén egy már évek óta húzódó, de az évek multával csak mindjobban összegobozott ügynek érdekszálait bontogatta, — amikor a Császárszállás — mondhatjuk odiosus átcsatolási ügyében a döntésre hivatott fórumnak véleményt nyilvánított.

Hogy a tévedéseket ki nem merítette, sőt tetézte, s ekként az igazságot feltalálnia nem sikerült, — kétségtelen.

De nem tartozunk azok közé, — kik a törvényhatóság állástoglalásában oly mérvű rossz szándékot látnánk, mintha igazságra nem is törekedett volna.

Rossz volt kiindulási pontja, s mert ide vezetett vissza mindent, mert csupán ennek kielégítésére törekedett abban a teltevésben, hogy az igazságot ez uton és csakis így találja meg, — té-

vednie kellett. A tévedés oly nagy volt, hogy ez egy eset maga is elegendő volna tanulságok levezetésére; — s mert tudjuk, hogy a néző pont le van rögzítve minden oly kérdésre, mely a vármegye, helyesebben annak valamely községe és Nyiregyháza között felmerülhetne, — kell, hogy azzal behatóbban foglalkozzunk s consequentiáit levonjuk.

Köztudomásu, hogy Nyiregyháza amerikai stíli fejlődésében nagyobb várcsokat is megelőzve oly nagyra nőtt nemcsak népességében, közigazdasági s kulturális intézményeiben, de ezeknek természetes folyamánként lakosságának intellectuális erejében is, hogy már évek óta bírja önállóságának minden feltételét, bántólag érzi a vármegye ma már szükségtelen gyámságának terhét. A városnak ez irányban már évekkal ezelőtt megindult actióját meleg rokonszenvvel fogadták a belügyi kormánytól nem csak, de a viszonyok alapos ismeretében a kérelmet jogosnak, teljesítendőnek ítélték. — Igaz, hogy a kérvény még ma is elintézetlenül, mint mondani szokás asztalfiókban nyugszik, bár az azt átadó városi deputatio „biztos” reményekkel jött haza a legilletékesebb té-

nyezők válasza után, — nyugszik még az annak dacára, hogy a törvényjavaslat is elkészült s csak a benyújtásra alkalmas időt várta. Ez az idő elmúlt, mi pedig Miskolcz mellett lemaradtunk. — A sejtett, mondhatjuk köztudomásu indokait lemaradásunknak most nem kívánjuk bojgatni, a tényeket akartuk csupán regisztrálni.

Ezt a törekvést felmerülésének első percétől kezdve rossz szemmel nézte a vármegye s mennél jobban erősödött az a város közönségénél, annál inkább igyekezett utját vágni mindenütt, hol csak tehetette.

A városnak ez a rossz szemmel nézett törekvése volt az a kiinduló pont, melyből a Császár szállás átcsatolási ügyének elbírálásánál kiindult. Így érthető meg csakis, hogy bár minden törvényes előfeltétele meg van az átcsatolásnak, bár a törvényhatósági bizottságban mindenki meg van arról győződve, hogy vagyonilag, származása, családja, vallása révén Nyiregyházához fűzött, odautalt császárszállási lakosokra nagy teher Nagykállóhoz tartozásuk, — bár mindenki tudja, hogy mai helyzetük még anyagi megterhelhetőségüket is jelenti,

Balló Józsi meg az ő babája.

Letelt a három év, csak egy hét még hátra. Ugy örült a sok derék magyar legény, hogy alig birt a kedvével. Fűtörészve, dudolászva végezte a dolgát mind. De hogyis ne, mikor egy hét múlva messze-messze röpíti őket a tüsszögő vasparipa, szép Magyarországra. Ott is kit erre kit arra kicsi falujába, szöke Tisza mellé, vagy a nagy pusztára. Ott várja már őket ölelő fehérnép, virgoc gyereksereg, dévaj legénytársak, szerető ősz szülők. Kukoricafosztás, me-és fonó esték, bálók, vidám farsang, kit-kit lakodalom, kit meg felesége, piciny kis magzatja. Tap-sol majd kezével, tépi a bajuszát lovagol a térdén, beszél össze-vissza kis piros ajkával.

Óh mennyi boldogság, együtt látni mindazt, akitől s amitől oly rég távol vannak!

Hát még aki érzi, hát még aki tudja hogy az ő babája hű maradt hozzá. Megőrizte a jegykendőjét, meg még azt a virág-szállat is, amit utoljára vett le kalapjáról, hogy keblére tűzze. A csatos imakönyv leg-szebb imádsága van avval megjelölve. Érte mondja el azt minden vasárnapon . . . Csak a Balló Józsi szomorkodik egyre, csak az ő szeme kerüli az emberek tekintetét. Jön-megy, tesz-vesz egykedvűen, szóltanul. Ahol osztá-

nem látják és nem hallják, fel-fel-szakad egy-egy fájó, nehéz sóhaj az ő kebeléből:

„Hejh! Hogy az az Isten minek is teremtett erre a világra. . . a világ csúfjának . . . vagy hogy mért nem vesz el? Mit ér ez az élet ugyis már énnékem!

Nem hiába vagyok árva, szegény legény, szegény a szerencsém is, árván hagyott Anna is.”

Minek is tudatták, minek is orsítotték többen is, hogy szüret után lesz az esküvő. Akkor viszi oltár elé Annát a Kiss Gyuri Pista.

De hát mit is akart ő Annával, mikor annak olyan rátartós az anyja. Az apja tán még odaadta volna, de hogy a tél végén megválasztották bírónak, ugylátszik már ő is nagyobbra lát. Talán igazuk is van. Két keze után kellene neki eltartani Annát. Bizony az ő keze sem lehetne ott karba téve. Ejh! Nem is arra való az a szép gyenge lány . . .

De mégis, mégis . . . milyen boldog lehetne ő avval az Annával! Most meg ha hazamegy, hogy kerül ő a falu szemé elé? Mi lesz vele, ha az a lány már bekötött fűvel megyen a többi menyecskével a templomba? Hova teszi majd az az imádságos könyvből azt a hervadt, préselt rozsmaringot?

„Hej! Pista, Pista! De megkeserítetted ezt a szomorú életem!

Jobb is lesz, ha felé se megy ő többet annak a tájnak. Inkább elmegy világgá. Ta-

lán Amerikába. Ahoz ugyan pénz kellene, neki pedig csak bánata van sok, de pénze, az bizony minél kevesebb.

Másnap szokatlanul vig volt. Ha valaki megfigyelte volna, bizonyára megkérdezné az okát. Nagyot fordított ő az élete sorján. Nem megy ő egy tapodtat sem se jobbra, se balra, bent marad a tisztnek.

Ugy is lett. Fájt ugyan a szíve egy kicsit, mikor a többi készülődött; majdnem riva fakadt, mikor a vonat elindult a vidám nótákat danolászó fiúkkal, de aztán csak bele-törődött. Jöttek az ujoncok. Nem volt köztük a falujából, de még csak annak a tájékról sem egy se. Még magyar fiu is alig akadt köztük. Legalább nem hallott semmit arról a csaljáról. Legalább nem juttatta senki az eszébe eltemetett, elsiratott első és utolsó szerelmét.

Egy év alatt, két év alatt csaknem elfelejtett mindent. Tudta, hogy nemsokára visszaviszik az ezredét szép Magyarországra, hát úgy gondolta, hogy kivárja azt az időt, s aztán majd választ ő otthon olyan lányt magának, mint a szép tündér Ilona. Hiszen most már van állása. Aztán meg arra mifelénk is szeretik a lányok a katonákat.

* * *

Hej! szegény Anna de sokat is sirt már azóta, hogy nem látta hazajönni az ő szerelmes Jósikáját. Azt, hogy a Pistának kiadta az

ŐSZI FÉRFI DIVAT UJDONSÁGOK

kalapok, cipők, nyakkendők, ingek, keztyük stb. nagy választékban

Herpay Ernő férfi divat üzletében **Nyiregyházán**, Zrinyi Ilona-utca 5. sz.

— a törvényhatósági bizottság mind-ezen szempontokra rá biztosította a mel-lőzés takaróját, csak egyet akart látni, csak egy indok huzódik meg hallgata-gon és mindenki által felismeretten vé-lemény nyilvánításának háttérében, — s ez nem más, minthogy nem akarták, a várost még jobban erősíteni önállósá-gának feltételeiben, nem akarták, hogy bekövetkező kiválása esetén a Császár-szállást is magával szakítsa a törvény-hatóság testéből.

Nem Nagykálló érdekeit védel-mezte tehát, hanem önmagát s ezért állítjuk és ismételjük, hogy itt rossz-akaratu szándékról nem volt, — a vár-megye vezető tényezőit ismerve, nem lehetett szó.

Saját ügyében akarta megállapítani az igazságot, — tévedett is. Lecsuszott az önösség talajára, hol a tárgyilagos-ságot már feltalálni nem lehet, — de amely a rosszakaratnak sem feltétlen meleg ágya.

Önkéntelenül felvetődik a kérdés, mi hátrány származhatik Szabolcsvár-megyére Nyiregyháza önállóságából? A viszonyok ismerője, a magasabb szem-pontok mérlegelője előtt tisztán áll az adható válasz: Nyiregyháza önállósága, erősödése kedvező kihatással lehet csak a vármegyére, — ebből érdek elienté-tek nem származhatnak, — sőt a ma időnkint felmerülő surlódások teljes ki-küszöbölésére vszetne.

A város közjogi viszonyának meg-változásával törvényhatósági bizottságá-ban, közigazgatási bizottságában s álta-lában minden szervében csupán saját ügyeit intéznék s még a lehetősége is ki van zárva annak, hogy vármegyét érintő ügyek kerüljenek elbírálása alá. Nem lenne meg tehát az eshetősége, hogy e két közjogi tényező ellentétes

áramlatok bomlasztó hatása alá kerülne.

Azok az érdekszálak pedig, melyek a vármegye s Nyiregyháza mint székhelye között fennállanak, továbbra is fenn fognak maradni és pedig erős biz-tositéka gyanánt annak, hogy a ma szárnyaszegett város, akkor önállóságá-nak teljes erejével, megbonthatlan egyet-értésben dolgozzon mint székváros a vármegye erősödésének előmozdításá-ban. S ép' önállóságra érett intellektuális ereje lesz biztosíték arra is, hogy ami-kor legfőbb szempontok, a nemzeti érdekek megvédelmezése előtérbe ke-rül, — ne gyengítse széthuzással. — de minden más tekintet félretételével két-szerezze a megye kipróbált erejét.

A vidéki városok megerősítése el-sőrangú nemzeti érdek. Felismerte ezt az utóbbi években a magyar törvény-hozás — s míg eddig többi városai hátrányára csupán a főváros naggyá tételére törekedett, — ma már a vidéki városok fejlesztését fő-fő programmjá-nak vallja. Közgazdasági s kulturális központokká fejlesztett városok egy-egy nagy vidéknek irányítói. Ki vonhatná kétségbe az ily gócpontoknak egy egész vidékre nevelő, átalakító hatását?

Itt kapcsolódik össze Nyiregyháza város fejlődése a községek összetételé-ből álló vármegyének érdekeivel. Ami-kor Szabolcsvármegye székvárosának ily irányu törekvéseit minden töle tel-hető módon támogatná, saját céljának elérését segitené elő. Viszont minden ténykedése, melyet a város erősödése iránti féltékenység sugal, az öngyilkos-sági politika jellegzetességét — viseli magán.

Hagyjon fel hát a vármegye azzal a conservatív magatartásával, melyet mindannyiszor tapasztalhatunk, amikor a város fokozottabb fejlődését biztosító

önállósítási kérdés felszínre merül, — vagy amikor valamely ügyet ezzel kap-csolatosnak vél, — s akkor felfogja ta-lálni azt az igazságot, mely a vármegye s a város együttthaladó békés fejlődését biztosítja.

Küszöbön a nagy duellum.

Ha a sziklák közül előmászik néhány csámpás komitácsi s az operett-hősök szesz-től exaltálva hozzáfognak a rozsdás fringák kiköszörüléséhez, még nem kell nagy tragé-diáktól drukkolnunk. Hisz a balkáni nemze-tecskének is van veszteni valójuk, mi lesz a kecskével?!

A veszedelem azonban ott kezdődik, hogy Oroszország keveri a kártyát, szórja a rubelt, s rángatja bábait, hogy felborítsa Európa cseréplábon álló békéjét. Az apai felügyelet melelő nagy hatalmak egyelőre csak dip-lomataikat küldik a csatasorba, de féltő, hogy kilyukad a keztyű mihamar, előbujnak az oroszláncörömök, hogy véres barázdát kar-moljanak a vén Európa testén. A hatalmi féltékenység, az érdekekkel való kényeskedés szörnyű borzalmakat inszenálhat.

A könnyelműségben tobzódó Balkánt holmi russzofit illúziók teszik bolonddá. Ők még elhiszik Gogoly, Tucef és a többi nagy álmodónak, hogy „él egy nép a nagy Szarmata síkság tiszta levegőjében, mentesen mindazon erkölcsi vérpajtotól, melyekkel a másfélezer-éves kultúra megmérgezte a nyugati népek egész ételszervezetét, mely fiatal, életerős ember-kolosszus vágat előre, mint a vihar, s a többi népek kitérnek neki, mert nem bír-ják föltartóztatni vágatásában”; — pedig a népek elhelyezkedésének rettenetes mozgo-lódása legalább Európa térképén végbe ment már.

Már a nipponok egyszer alaposan meg-tépázták ezt az illúziót, s az lesz a legegye-temesebb szerencsétlenség, ha ennek másod-szor is el kell következnie. Igen. Egyénileg a háboruban azok járnak legrosszabbul, akik-nek életébe kerül e szörnyűség, nem is szá-mítva, hogy a puskaroppogás és kardcsattogás közt a társadalmi életnek minden finomabb megnyilatkozása megreked. Európa intelligen-tiájának meg kellett már érnie annyira, hogy kizártnak ösmerje a tömeggyilkosságot! Hisz egy háboru politikai előnye nem ér annyit, mint a mennyi emberélet munkaértékben el-pocsékolódik ilyenkor. Csak vessünk számot. Hány magyar ember pusztult el a hontogla-lás óta háboruban, mennyi egyéni szenvedés hasogatta már az eget!? És ennek az ered-ménye csak ez a helyzet, melyben most ver-gődünk! Az a rengeteg szenvedés csak eny-nyit ért?!

Pedig minő az az egyéni szenvedés! Csak Hugó Viktor tudta megírni A nyomorultakban:

„Élni, látni a napot, teljes birtokában lenni a férfiúi erőnek, egészségesnek és vi-dámnak lenni, bátran nevetni, rohanni a káp-

utját, egy cseppet sem bánta, hiszen nem szerette, nem lett volna boldog vele soha az életben. De az fájt neki nagyon, hogy a Jóska ott maradt, hogy neki nem is üzent, nem is irt azóta. Hogy miért nem is ismerte jobban? Az a csalfa, betyár hogy elámitotta. A sze-rencsétjét hogy elrontotta. Most már ha menne is nem veszi senki. Azt hiszik róla, azt be-széli róla, hogy a gazdag Pistának is azért adta ki az utját, mert a segédjegyzőt várja. Pedig hát isten a tanuja, alig beszélt vele kétszer, amikor az apját kereste a háznál, s akkor is csak annyit mondott: „Itthon van. Amoda a hátulsó házban.” Vagy más ilyen-félét. De meg az sem beszélt vele úgy, hogy abból érteni lehetett volna valamit.

Bizony egy kicsit meghervadt az or-cája a nagy bänkódástól. Többet gondolt ő egy nap arra a Jóskára, mint az világ éle-tében. Pedig hát jól tudta, hogy úgy sem érdemli az azt. Teit mult az idő, már ahogy telhetett. Legjobb orvosság az. Meggyógyít az minden lelki sebet. Megtanult ő is felej-teni.

Hanem egyszer úgy került a dolog, hogy be kellett menni valamiért a városba. Hát uramfia, kivel találkozik ott, mint a ka-

tona Jóskával. Jaj! hogy majd elájult. De még az is nagyot nézett. Te vagy az Anna? Én volnék, de maga, maga hogy kerül ide?

Hát csak úgy! Idehelyezték az ezredet. Van-e már felesége?

Hát hallod nekem nincs, de te is ugy-nézem, még lány vagy.

Bizony várhattam én magát. Nem kel-lettem, máshoz nem mentem.

Fejhü, angyalát, hátcsak nem engem vártál?!

De bizony mi tagadás benne, ha magát nem vártam volna, régen asszony lennék!

Ne beszélj így szentem, mert mindjárt a nyakadba ugrok.

Azt már csak ne tegye, de inkább be-szélje el a sorsát.

Az meg nem soká kérette magát, szé-pen sorjában elmondott mindent. Aztán meg a lányra került a sor. Az sem igen fukarko-dott a szóval. De azután sirtak is mind a ketten, mint a záporosó. Csak azt nem tudni, hogy a sok hiába való bánat miatt, vagy a nagy örömtől, hogy im mégis csak jó az az Isten.

Bács.

Az eredeti Melichár „Unicum-Drill“ vetőgépek, a világhírű Bächer-acélekék, bullámos tárcsás boronák, a kombinált soros műtrágyavető-gépek (sorba vet, sorba trágyáz.)

31-52-41

Kizárólagos raktára:

Ráhmer Sándornál Debrecen, Piac-utca 43. szám, a Dréher mellett, Bächer—Melichár gépgyárának fióktelepe.

ráztató dicsőség felé, mely körül int, érezni a kebelben a tüdőt, mely lélegzik, a szívet, mely dobog, az akaratot, mely mérlegel; beszélni, gondolkodni, remélni, szeretni feleséget, anyát, gyermeket, élvezni a világosságot . . . — . . . és egyszerre, oly gyorsan, mint a meddig egy felkiáltás tart, egy percnél is rövidebb idő alatt alábukni a mélységbe, elesni, gurulni, tiporni, tiportatni, virágokat, leveleket, ágakat látni, semmibe sem kapaszkodhatni, érezni, hogy a kard haszontalanná válik, maga alatt embereket, lovakat érezni, hiába kapkodni, összezuzott csontokkal hemperegni a sötétben, érezni a csizmasarkot, mely kitiporja a szemeket, dühösen harapdálni a lovak patkóit, fuldokolni, üvöltöni, vonaglni . . . eltemettetni . . . —, és elgondolni: az imént még éltem!! — ez a háboru.

Ki meri ennyi egyéni szenvedésért vállalni a felelősséget, mikor Port-Arthur hőse is öngyilkos lesz, mert kirozza, marja lelkiismeretét az a tudat, hogy sok ezer honfitársát küldte a halálba!

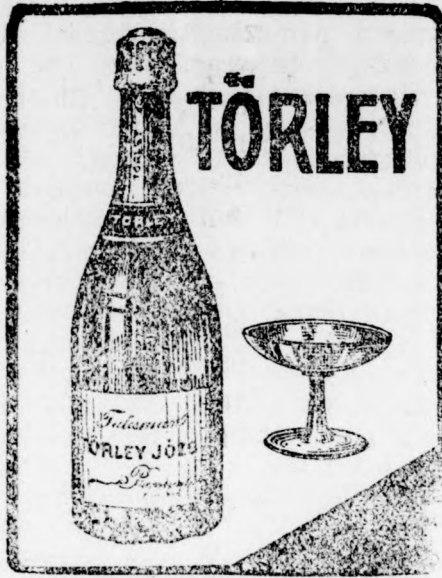
Ha imminens veszedelem fenyeget, a hazaszeretet fölséges érzése, ép úgy mint az erős vallásos érzés, eltünteti azt az antagonizmust, mely az egyéni és a köz érdeke között van, de mirevaló mézarszékre vinni az embereket akkor, midőn csak diplomáciai puccsok elkerüléséről, holmi nem kiadós presztizsról és soha ki nem használható területi gyarapodásról van szó. Ne adjunk témát a Verescsaginoknak, ne szolgáltatassunk kézzelfogható argumentumokat Röttvös bárónak, aki régen megírta: minden virág ezernyi elfonnyadt virág rothadásán nyílik, minden remény ezernyi elveszett remény töredékei fölött áll s a szép földön nem áshatunk anélkül, hogy minden ásonyomra hideg enyészettel ne találkoznánk.

Jézus Krisztus egyéni szenvedése elég volt az emberiség megváltására, de ha annyi millió és millió ember pusztulása nem eredményezte az emberiség várva-várt jobb sorsát, ez jelent valamit. Azt, hogy jólétet, boldogságot, igazi kulturát nem háborúval lehet csinálni, hanem valahogy másképp.

A háboru az emberiség szégyenfoltja. A nemzetek energiáját ilyenben elpazarolni vétek. A hirtelen halál nem az egészségeseknek, hanem a gyógyíthatatlan betegeknek való. Még ha sokan volnánk is, ne féljünk az összehalmozódott erőkészlet exploziójától, ne gépfegyverrel és szuronnal fogjunk a tizedeléshez, hanem szélesítsük a munkakört, ássunk új medreket, tegyük intenzívebbé a gazdasági termelés minden ágát, a többbit pedig bizzuk a természeti kiválasztódásra, az majd emberesebben, elegánsabban elvégez mindent. Ha Petőfinek joga volt válogatni a halálnemek közt, adassék ez meg nekünk is a modern XX. század gyermekeinek.

Vajha sikerülne ősz királyunknak szétosztani fejünk felől a háboru cudar felleget vagy ha más megoldás nem adatnék, szük mederbe szorítva rövid lefolyásúvá tenné azt. Az embervér fröccsenésekor mindenkinek zokognia kell.

Müller Jenő.

TANÜGY.

Tanító sorsa. Ma, a jogegyenlőség és egyenlő igazságszolgáltatás korában másképpen mérik az igazságot a tanítók részére és más mértékkel mérik azok cselekedeteit, mint más hivatalbeliekét. Ha akad a tanítók között, ki a szíven fekvő keserűséget kimeri önteni, vagy pláne ha küzdeni mer a tanítóság mostoha sorsa javításáért, a jogos kivánságok teljesítéseért, a hatalmi terror kétszeres erővel igyekszik visszafordítani benne az igazságot és van gond arra, hogy az ilyen tanító a jövőben a kellő őrizet alatt működjen országunk valamely vasutól, országutól várostól, minden kulturától, szóval a világtól kellő távolban fekvő irtványos, hegyes-völgyes, sáros kis fészekben, míg a „jól megérdemelt“ nyugdíjazás el nem következik s addig is valahogy eszébe ne jussanak ismét az igazságai. A hatalmi terror sokakat visszatart attól, hogy az igazságérfi sikra szálljanak, de ennek dacára mindig vannak olyanok, kiknek igazságérzete, ideális lelkülete hangtalanul nem tudja nézni a méltánytalanságot. Szót emel a tanítóság közös érdekében s ezért aztán végig szenvedheti az üldözés, szekatura hosszú sorozatát.

Balogh Károly (nagyváradi községi iskolai igazgató-tanító a fizetésrendezés kieszközlésére a „Küzdelem“ című tanügyi lapot indította meg a folyó évben. Ezért fegyelmi eljárást indítottak ellene. Büne az volt, hogy kritika tárgyává merte tenni mindazok cselekedeteit, kiknek kezében van a tanítók fizetésrendezése s hogy a tanítóság lecsillapítása illetve megörvendeztetése végett a fizetésrendezésről időnkint utnak eresztett általános és bizonytalan értelmű híreszteléseknek nem ült fel, hanem mindig kiolvasa azokból a száraz, semmitmondo valóságot és elkéseregetten harcolt tovább s bírálta az állam funkcionáriusainak eljárását, amelyhez minden állampolgárnak joga van. A lap megindítása után csakhamar eltiltották a lapszerkesztéstől azon indokból, hogy nincs engedélye reá. Még ennekelőtte pedig a kormány nagyváradi exponenseiből egy bizottságot alakítottak, melynek tiszte volt a „Küzdelem“ felett szigorúan őrködni. A lapban csak oly közlemények jelenhettek meg, melyek e bizottság szigorú cenzuráján ke-

resztül estek. Később, mikor a lap szerkesztésétől eltiltották, Balog Károly édesanyja felelőssége alatt jelent meg továbbra a lap. Alig emelt tehát pár jogos szót a tanítóság érdekében, eltiltották a lapszerkesztéstől. De ez nem lévén elég, fegyelmi vizsgálatot indítottak ellene a minisztérium felhívására. A fegyelmi bizottságnak nagyon kevés anyaga volt a vizsgálat lefolytatására s ezért dr. Thury László főügyésznek kemény munka volt Balogh Károly ellen oly vádat összekeverni, amelynek alapján a fegyelmi vizsgálat bizonyos fórumnak tetsző eredménnyel sikeresen lefolytatható legyen. És hála a körmönfont fiskális raffinériának, jó félesztendei kutatás, tőprengés, izzadó munka, „nyomozás“ után, törvencikkre és paragrafusokra hivatkozva — amint az történni szokott — elkészült a több oldalra terjedő vádindítvány, melyben a főügyész Baloghot vétkesnek nyilvánítani és dorgálásra ítélni kívánja, mert engedély nélkül lapot szerkesztett, melyben felettes hatóságáról tiszteletlenül nyilatkozott. Balogh Károly védője dr. Ágoston Péter jogakadémiai tanár a főügyész vádjával szemben ragyogó érveléssel száll sikra és egyenkint dönti meg a Balogh ellen emelt vádakát, úgy, hogy Balogh Károly alighanem teljesen tisztán fog kikerülni a fegyelmi alól és így valószínűleg kárba vész a főügyésznek félesztendei vajadás között létrejött izzadmánya. Ámde a bosszuért lihegő oligarchia megtorlást kíván s valószínűleg sejt, hogy nem valami fényes eredményű lesz a fegyelmi vizsgálat, más uton keresi a megtorlást. Balogh Károly Bihar megyében, a Tisza-országban él, tehát csak természetes, hogy minden módot kitalálnak és megpróbálnak ama cél keresztülvitelére, hogy legalább a bihari tanítóságnak, de különösen Balogh Károlynak a türheió s megérdemelt mngélhetésért folytatott harcát elnyomja. Balogh Károlyt mint községi tanítót védi a községi autonómia s ez az egyedüli oka annak, hogy nem egy árvamegyei görbe faluba tanítóskodik. Nagyváradon most a Balogh Károly igazgatása alatt álló iskolát akarják államosítani, hogy Baloghnak hült helye maradjon Nagyváradon. Ezt jól tudja a váradi tanítóság és ennek meggátlása végett minden lehetőt elkövet. De nemcsak a váradi tanítóságnak, hanem az egész haza tanítóságának sikra kell szállni s meg kell védeni kartársunkat a hatalmi terrorral szemben. Legyen igazság. Ő a mi érdekünkért szállt sikra, kötelességünk tehát, hogy az ő érdekeit megvédjük!

Tanyai tanítók sorsa. A nyiregyházi ág. ev. iskolaszék a tanyai tanítók sorsát javítandó, oly határozatot hozott, hogy a tanyán működő tanítók 10 évi működés után úgy mint a városiak 200 Kor.-át kapnak, a 150 K. fűtési és takarítási díj helyett 200 koronát s ezenkívül a tanyai tanítók részére a városban Otthont rendez be.

Fizetésrendezés. Kérte és zaklatta a tanítóság a fizetésrendezést s végre ígérték vagy 10—12 milliót, tehát jóval kevesebbet, mint amennyit kértünk. Nagyban hangoztaták a 20 milliót az egyetemes gyűlés idején,

Friedmann S. Sándor

cipőáruházába Nyiregyházán a legújabb amerikai és francia tavaszi
cipőkülönlegességek megérkeztek.

Telefon 211.

32-52-28

Telefon 211.

azóta azonban 7 millióra szállt a tanítók számára költségvetésileg előirányzott összeg. Azonban ha jól megfigyeljük az ügyet és az állami és a gazdasági szaktanácsok részére fordítandó összeget levonjuk a 7 millióból, a községi és felekezeti tanítóknak, vagyis a tanítószázad zömének csupán 5 millió jut. Így csappan az összeg mindég kisebbre ugyl, hogy mire a fizetésrendezési javaslat törvényyé válik, alig marad valami a türelmetlenül váró tanítók számára.

A patronázs mozgalom körül.

A Szabolcsvármegyei Pártfogó Egyesület e hó 5-én tartott választmányi ülésén a patronázs tevékenység számos esetét, a patronázs eszmék számos kérdését vette tárgyalás alá, bizonyosságot tevén arról, hogy a gyermekvédelem, a patronázs terén folyamatban lévő hatalmas mozgalomban máris része van. A pártfogó egyesület rövid működése — alig egy év leforgása — alatt a gyermek bizonytalan lépéseit, a férfi biztos és erélyes lépéseivel váltotta fel, — megindult azon az uton, amelynek végcélja hasonló társadalmi egyesületek számára az, hogy az egész társadalom tudomást szerezzen működéséről, megértse céljait, feladatát, az atomok összmunkájával, ezen munkák egybekapcsolódásával, az erők egyesítésének és a munka megosztásának eredményességével tegyen, istápoljon, javítson, ha kell intézményeket létesítsen, társadalmi osztályok fejlődésére kedvező hatást gyakoroljon!

És mindezt az emberszeretet jegyében, a társadalom javára, a társadalom érdekében!

Ennek a lapnak a hasábjain kifejtették már, hogy a patronázs tevékenység nemcsak jótékony, hanem az önérdék harca is a társadalom ferdeségei, a társadalom bajai ellen. Hiszen a bűnös emberek megjavításának kérdése a gyermekvédelemmel, — a terhelt hajlamu gyermekek szabad fejlődésének bizonyos korlátok közé szorítása, de még a cseppet sem terhelt gyermekek erkölcsileg veszélyes helyzetekből, káros környezetükből való kivétele, ezzel kapcsolatban a segélyezés, a pártfogásba vétel ezer és ezer módja a kriminalitással szoros kapcsolatban van, a melyek mélytán keltették fel a világ minden nemzetének érdeklődését a praeventió, a megelőzés egész új alapra való fektetése iránt és ez az új alap a gyermek- és a patronázs szerü védelem, — intézményei pedig a patronázsegyesületek, fiatalok felügyelő hatóságai, pártfogó tisztviselők, jogvédőegyesületek stb., stb.

Ezek az intézmények tehát mind a megelőzés szolgálatában állnak, tulajdonképeni feladatuk az, hogy megakadályozzák a bűnözést, ennek a célnak szolgálatában áll a Szabolcsvármegyei Pártfogó egyesület is, melytől eredményes munkásságot várunk, tovább fejlesztését annak a munkának, amelyet megfelelő alapozással vezetett be. Ez a munkásság eddig is szép eredményeket hozott létre, számos segélyezés, rossz környezetből való kivétel, szegény gyermekek felruházása és tankönyvvel való ellátása és a mit legelőbb kellett volna említenem a mostanában felállítandó (tudomásunk szerint nov. 1-én. Szerk.) teamérés stb., mind, mind a pártfogó egyesület vezetőségének széles látókörét bizonyítja. Még kedvezőbb lesz azonban a helyzet, ha a szakosztályok is megkezdik működésüket, mely szakosztályok élén állók egyénisége biztos garancia arra, hogy a patronázs munka az egyesületben hatalmas mértékben mivelteni fog.

Ennek a patronázs munkának az eredményessé tétele azonban csak úgy lehetséges, ha az egész társadalmat áthatja az a szellem, hogy a segítés, a pártfogás nyújtás nem jótékony, de kötelesség, ha a jótékonyról s annak céljáról alkotott fogalmaink teljesen átalakulnak, ha minden lépésben, melyet valamely jótékony, humanus célból teszünk, egy nagy hatalmas gondolat tudatosan nyilvánul meg és ez az, hogy ez a lépés legelső sorban a társadalom érdekében történt. Es ha a jótékonyt mindenki így fogja fel, ha a jótékonyból hasznot akarunk a társadalom számára, akkor mindnyájunknak ott van a helye a Szabolcsvármegyei Pártfogó Egyesületben!

Egy érdeklődő.

Alapítva 1900. évben.

Gabulya Mihály

ruhafestő, vegytisztító, gőzmosó és plissézoló intézete

Vay Ádám u. 13. Bejárat Véső-u. felől.

Fest minden szinre és gyászruhákat 24 óra alatt.

Vegyileg tisztít bármilyen ruhákat kifogástalanul.

Gallér és kézeiök stb. hófehérre és tükör fényesre mos 5 nap alatt.

Plisséroz 3 óra alatt.

Midőn szives megbizásait kérem, vagyok mély tisztelettel

Gabulya Mihály.

33-13-2 Telefon 248. sz.

Ézüst éremmel és díszoklevéllel kitüntetve.

Szabolcsvármegye közgyűlése.

Kicsiny volt az érdeklődés, mely Szabolcs vármegyének október 8-án megkezdett őszi közgyűlését kísérte.

400-nál több ügy volt tárgysorozatba véve. Olyan nagyobb jelentőségű azonban, mely a nagy termet s karzatát meg szokta tölteni, nem került most felszínre. A Császárszállás régen huzódó átcsatolási ügye, mely máskor nagy vonzerővel hozta össze a vidék bizottságitagjait, — úgy látszik kifárasztotta már idegeiket, — s csak a legközvetlenebbül érdekelteket hozta össze egymás ellen. Ez az ügy volt az, mely a hangulatot izzóvá tette s mely bár a névszerinti szavazás eredményeként Nyiregyháza város ellen dőlt el, sok tanulságot rejt magában a vármegyére. Azért erről lapunk vezető helyén foglalkozunk bővebben.

Tíz órakor nyitotta meg gróf Vay Gábor a közgyűlést. Bejelentette, hogy Samassa József egri biboros érsek ur Öminentájának temetésén a vármegye képviselőiben küldöttségileg vettek részt. Indítványozza, hogy az elhunyt nagy nevű biboros főpap maradványait örökítse meg a közgyűlés jegyzőkönyvében. Indítványozza továbbá, hogy Egernek új érsekét: Szmracsányi Lajos Ónagyméltóságát s Papp Antal Óméltóságát, az új ungvári püspököt a törvényha-

tóság mai üléséből üdvözölje. — Ezen indítványok egyhangú elfogadása után áttértek a tárgysorozatra.

Az állandó választmány javaslatait melyek kapcsán az egyes ügyek bemutatva lettek, — változatlanul emelte határozati érvényre a közgyűlés.

A közigazgatás 1912. első félévi állapotáról szóló alispáni jelentést indomásul vette, — a vármegyei alkalmazottak illetményei szabályozásáról szóló 1912. évi LVII. t.-cz rendelkezéseinek megfelelőleg előléptette s szolgálati pótlékkal látta el mindazon tisztviselőit, kik szolgálati idejükkel s működésükkel erre rászolgáltak. A gyámpénztár 1911. évi számadását, — a közigazgatási árva s gyámhatóság 1913. évi költségvetéseket megállapította, — s miután a tisztviselői s jegyzői nyugdíj választmány javaslatait is magáévá tette, — áttért az egyes községeknek törvény szerint jóváhagyást igénylő határozataira, melyek között bizony nem kis számmal találunk oly jelentéktelenekeket, amelyek megcáfolhatatlan tanubizonyosságát szolgáltatták annak, hogy a törvényhatósági és községi törvény revíziójának szüksége régen megérett. Mikor egy kályha beszerzésről kell tárgyalni a törvényhatósági bizottságnak, nem e merül fel ennek nyomában a kérdés: hát erre van hivatva a bizottság?!

Az ügyek előzetes alapos elkészítése s az állandó választmány lelkiismeretes munkája lehetővé tette, hogy két nap alatt a vármegye kimerítette tárgysorozatát.

Anyarozsot

bármilyen mennyiségben legmagasabb áron vesz

KLEIN M. és K.

gyógynövénynagykereskedő

BUDAPEST, VII. Károly-körut 5.

11-10-3

Telefon: 64-34. Alapított: 1878

Városi közgyűlés.

Tegnap rendkívüli közgyűlést tartott a város, melynek összehívását az új honvédszár laktanya ügyében az előkészítő intézkedések mielőbbi megtételének szükségessége tette első sorban kívánatossá.

3 órakor nyitotta meg a közgyűlést Májerszky Béla kir. tanácsos, polgármester.

Tárgysorozat előtt bejelenté, hogy Kosuth Lajos nagy hazánkfianak mult hó 29-én megtörtént leleplezési ünnepélyén a város nevében koszorút helyezett — s a szobrot további gondozásra átvette.

Majd jelentést tett arról, hogy Szabolcsvármegye törvényhatósági bizottsága 8-án tartott közgyűlésében 53 szavazat ellenében 88 szavazattal, tehát 35 szótöbbséggel nem véleményezte a Császárszállási pusztának Nyiregyháza felé átcsatolását. Rámutatott erre a jelenségre, mint olyanra, mely a város mielőbbi teljes önállóságának szorgalmazását veti ismét felszínre. Kijelenti, hogy az ügy elintézését figyelemmel fogja kísérni.

Dr. Meskó László országgyűlési képviselő kifejezést ad annak a meggyőződésének, hogy a döntésre hivatott belügyi kormányzat nemcsak szóbeli információkkal kell a figyel-

Tiszaberczeli téglá- és cserépfedőgyár

34-?-15

bármely mennyiségben szállít a nyiregyházi kisvasut bármely állomására, körkemencéjében égetett **kitűnő minőségű**

I. oszt. téglát és sima, hódfarku cserepet.

Áraink a nyiregyházi téglagyárak áraival egyezők s 1912. január 1-től kezdve április hó végéig a kisvasutak szállítási díj-kedvezménye a vevőköntség javára is szolgál. Előjegyzéseket elfogadta

Szabolcsi Közgazdasági Takarékpénztár r. t. Bethlen-utca 5. sz. és a Tiszaberczeli Téglagyár.

met felhívni ügyünkre, — de kívánatos volna, ha a polgármester megtalálná a módját, hogy írásban beadandó kérvényben mutatnának rá azon tévedésekre, melyek a törvényhatóság véleménynyilvánításában találhatók.

Általános helyesítés kísérte e felszólalást, mely ekként mint határozat megadta a polgármester további teendőinek irányát.

Alig háromnegyed óra alatt végzett a közgyűlés alábbi tárgysorozatával, melylyel már csak legközelebbi számunkban lesz módunk foglalkozni.

Targysorozat:

1. Belügyminiszteri leirat a gyámpénztár 1911. évi zárószámadására.
2. Szakosztályi és tanácsi javaslat a tervezett új honvédhuszár laktanya ügyében a szükséges előkészítő intézkedések tárgyában.
3. Ugyanaz a Sóstó fürdő felüggelői téli alkalmaztatása iránt.
4. Ugyanaz a régi vásártéri harmadik istállóban padlás létesítése iránt.
5. Ugyanaz az idei sarjtermés értékesítése iránt.
6. Tanácsi javaslat Kacsmarik Ferenc kövezővállalkozónak járadék átadása iránti ajánlatára.
7. Ugyanaz a Mező-utcában kőjárda létesítése iránt.

Elvitázhatatlan

joga

minden háziasszonynak, hogy a bevásárlásnál jó pénzért azt az árut kapja, mely kiadás minőségénél fogva mindaddig megfelelőnek bizonyult.

Igy van ez a kávédarálás

„valódi Franck kávépótlékkal“

is! Mogyósszótó utánzatok miatt a vevőket érdeklükben figyelmeztetni kell,

2-5-4

Gyár: Kassán.

HIREK.

— **A görög kath. püspökség.** A püspökség székhelyének kérdésében lényeges intézkedés történt a napokban. A kultusz miniszter leiratot intézett Debrecen városához, hogy a püspökség székhelyének Debrecenben való elhelyezése esetére ajánlatát tegye meg. Ez az intézkedés sokat jelent. Azt jelenti, hogy a pápai bullában a székhely kérdése eldöntve nem lett, hogy Hajdudorog kilátásai nagyon meggyöngyültek, hogy a mint mi azt jóelőre biztos forrásból közöltük a székhely kérdése még ma is eldöntetlen és hogy a székhelyre még Nyiregyháznak is lehetnek kilátásai. Igaz ugyan, hogy Debrecen még előnyösebb ajánlatot tehet, mint Nyiregyháza tett, de van ennek ellensúlyozására is mód, amint azt Mezőssy Béla orsz. képviselő Nyiregyháza város emlékeztetéses képviselői ülésén kifejtette sőt a maga részéről be is ígérte, és ez a megoldás az, hogy a székhelyért Szabolcsvármegye is hozzon áldozatot, nehogy Nyiregyháza, sőt Szabolcsvármegye tekintélyes köreinek megindított újabb mozgalma a sült gesztenye kikapásáról szóló mesét a valóságban élénk tárja.

— **A Szabolcsvármegyei Partfogó egyesület választmányi ülése.** E hó 5-én népes választmányi ülése volt a partfogó egyesületnek, melyen Meskó László az egyesület diszeinöke is részt vett. Az elnökség jelentést tett két hónapi tevékenységéről, melyből kiemelendők tartjuk, hogy a megkezdett tanév elején 60 gyermeket tankönyv, 14 gyermeket pedig ruházattal segélyezett az egyesület. A teaház részére megszavazott 600 koronáért Nyiregyháza városának jegyzőkönyvi-

leg köszönetet szavazott a választmány ugyszintén jegyzőkönyvi köszönetben részesítette Balla Jenő és Trak Géza városi tanácsosokat, akik a teaház és az iparostanoncz-otthon létesítése körül eredményesen közreműködtek. Több rendbeli állandó segélyezés ügyét is le tárgyalt a választmány, a melyekben kisebb-nagyobb mérvű segélyezését határozta el néhány arra rászoruló családnak s illetve ilyen családban lévő gyermekeknek. Fontos tárgya volt az ülésnek az ismétlő iskolákra vonatkozó jogvédelmi szakosztályi indítvány, a melyt Dr. Prok Gyula ezen szakosztály elnöke terjesztett elő és indokolt meg s a mely hatalmas vitát provokált. Ebben a vitában Kovács István, Somogyi Gyula, Dr. Wildt György, Orsovsky Gyula, Balla Jenő vettek részt, fontos tárgya volt továbbá az ülésnek a IV-ik országos patronázs kongresszusra, felteendő kérdések indítványozása is, melyre az egyesületet a Pártfogó Egyesületek országos szövetsége kérte fel. Az egyesület választmánya mintegy 10 kérdés feltevése iránt tett indítványt. Elhatározta végül a választmány, hogy a szakosztályok vezetőségét a közel jövőben együttes ülésre fogja összehívni, a melynek az egyes szakosztályok munkakörének megállapítása képezi tárgyát.

— **A vármegye költségvetése.** A törvényhatósági bizottság összeállította a vármegye jövő évi költségvetését. E szerint a vármegye a jövő évi bevétele 372,506 korona lesz, míg a kiadása 406,687 korona. Mivel a kiadás jóval felülmúlja a bevételt, a törvényhatóság az előirányzat jóváhagyásában azt is kéri a belügyminisztertől, hogy a kiadási többletet a hadügyi tárca terhére kiadásként vegye át.

— **A helybeli evang. templom-egyesület vasárnap 6-án tartotta második orgonahangversenyét az evang. templombau.** Tekintélyes számu hallgatóság előtt folyt le az előadás, azonban az érdeklődés az első hangverseny alkalmával sokkal nagyobb volt s ha az okát keressük talán itt is rátalálunk a magyar anyagra jellemző hagyományos szalmaláng érdeklődésre. Pedig a közkedvelt, de érzéki cigányzenénél mennyivel fennköltebb, magasabb az orgona, a hangszerek királynéjának a hangja, de azt, mivel nem beszél köznapiasan, mégis kell érteni tudni. Wendel Hammerstedt János, aki a szerzők intenciói szerint művészileg előadta Bach, Beethoven, Liszt, Rheinberger, Rinck műveit, szelid s tisztá örömet, kedves órát szerzett hallgatóinak. A modulációk színeinek megválasztása s összeállítása, az előadott művek természetének megfelelt. Azonban a pedal változat beállítása az énekiséretnél kissé erős volt. Megállapítható, hogy Wendel Hammerstedt János a vidéki művészek között elsőrangú helyen áll. Szöngy Ilona urleány tanárnőnek előadását nyílt, precíz intonálása tette értékké.

— **Hatalos kimeneteli gyilkosság.** Rakamazi tudósítók jelentik, hogy október 6-án este 10 órakor vidám dalok között a falu legénységének egy csapata hazafelé tartott, midőn a társaság egyik tagja Filetót Károly kinos nyöszörgést s elhaló sóhajtásokat hallott, mire megállott s bekopogtatott egyik házba, hogy lámpást kérjen. A lámpa fénye mellett a fájdalmas hangok után siettek s nemsokára egy rémes látvány tárult szemük elé. A falu legderekkab legénye Volf György fetrengött vérében utolsó harcot víván a halállal. De nem sokáig, mert már csak egy kettőt sóhajtott s azután kiadta lelkét. A gyilkosság híre csahamar elterjedt az egész községben. A csendőrség megindította a nyomozást, mely rövid időn belül eredménnyel végződött, A gyilkost Pásztor József rakamazi legényben elfogta, ki bevallotta, hogy azért gyilkolta meg Volf Györgyöt, mert szeretőjét, kinek ő már hosszabb idő óta udvarolt, elcsábította tőle. A gyilkos legényt bekisérték a nyiregyházi kir. törvényszék fogházába. A királyi ügyészség elrendelte Volf György holttestének felboncolását. A boncolást Kunfalvy József vizsgálóbíró jelenlétében Dohnál József dr. és Konthy Gyula dr. törvényszéki orvosok végezték, akik megállapították, hogy Pásztor kése Volf Györgynek a szívet szurta keresztül.

— **Meg van oldva a tejkérdés!** Betér a minap egyik tejszarnokba a szakácsnő s kér 2 liter tejet.

Valódi tejet tetszik? kérdi a tejszarnokos. Hát mi más tetszhetnék — feleli.

Oh kérem nálunk nagy a választék — mondja a tejszarnokos — és kezében nyom egy árjegyzéket. Az árjegyzéken ez állt:

Lefőlözött tej literje	24 fillér.
Teljes tej literje	32 „
Elsőrendű tej literje	36 „
Másodrendű tej literje	34 „
Legkitünőbb tej literje	38 „
Valódi hamisítatlan tej literje	40 „

A szakácsnőnek nagy gondott okozott a választás. No de ezentul már meg lesznek ezektől kimélve a tejavásárlók. Rigler Gusztáv kolozsvári tudomány egyetemi professzor már évek óta fáradozik azon, hogy növényi anyagokból mesterségesen steril-tejet állítson elő. Kísérletei az utóbbi hetekben sikerre vezettek, mert egy a tej anyagának teljesen megfelelő vegyi praeparatumot állított elő, amely szerinte teljesen pótolja a természetes tejet. A professzor így nyilatkozott találmányáról: „Kísérleteim eredményeképen tényleg találtam olyan vegyi praeparatumot, amely teljesen pótolja nézetem szerint a természetes tejet. Az általam elkészített mesterséges tej növényanyagokból készült. Találmányom kipróbálása végett a belgyógyászati és gyermekgyógyászati klinikán naponta már tíz-tíz liternyit használnak, hogy kísérletezzenek vele a különböző nemű és koru betegségeknél, valamint a különböző fajú betegségeknél. Ugy gondolom, hogy körülbelül egy hónap múlva teljesen befejezem kísérletemet s nemcsak magam, hanem a tudományos körök megállapíthatják a dolog lényegét, hogy találmányom tényleg teljesen pótolja a természetes tejet. Találmányomnak én első sorban szociális jelentőséget tulajdonítok, azt, hogy a városok élelmiszer drágaságán enyhítsek.“ Mindnyájan nagy reménnyel várjuk az eredményt.

— **Vasuti szerencsétlenségek.** Szombaton este 7 órakor. Batki Gábor büdsszentmihályi gazda a tanyáról igyekezett hazafelé, mikor a királytelki vasuti átjárónál a 7 óra 42 perces vonat rohogott keresztül. Minthogy a nagy sötétségben a gazda nem volt elkészülve a találkozásra, gyanutlanul hajtott keresztül az átjárón, ahová éppen abban a pillanatban futott be a vonat. Ennek zajától a lovak megbokrosodtak s halálos iramban ragadták tova a szekeret, mely a sinpárban megzökkent s a benülő gazdát a sinpárra vetette. A lovak pedig a szekérrel együtt futásnak eredtek. A mozdonyvezető a szerencsétlenség láttára megállította a vonatot felvette szerencsétlen embert kinek csupán homlokán látszott egy kis zuzodás s elvitte Tiszafökre hol Horváth Géza dr. részesítette első segélyben. Ezután Batki Gábor családjá körébe haza szállították, Büdsszentmihályra. De nemsokára agyvérzés és belső sérülés következtében meghalt. Az ügyészség megindította a nyomozást annak felderítésére, hogy kit terhel a felelőség. — Ugyancsak halálos kimeneteli baleset történt vasárnap a rakamazi temetőnél a vasuti síneken. Majstrom Anna 40 éves siketnéma cselédleány ment át a sorompónál a síneken mikor a vonat már csak alig egy pár lépésnyire rohogott felé. A vonatvezető éles füttytel figyelmeztette az áthaladót, de a leány nagyot hallván nem vette észre. A vonat kerekei darabokra tépték a szerencsétlen leány testét.

— **Az óvónók mozgalma.** A szintén szegényesen dotált óvónók mozgolódnak fizetésük rendezése érdekében. Az életben levő törvény szerint 700—800 korona évi fizetéssel kénytelenek életüket tengetni. A „Kisdednevelők Országos Egyesülete“ Temesvárott tartott közgyűlésén egyhangulag kimondotta, hogy sürgősen szükségesnek tartja a kisdédóvásnak új törvényekre alapítását s egyszersmint az óvónók anyagi helyzeté javítására hozott határozatát memorandum alakjában a kultuszminiszterhez juttatták, de még mindaddig semmit sem hallani róla, hogy valamit is tettek volna az ügy előbbrevitele érdekében.

— **A tél közeledtével** alig szükséges már a magyar olvasóközönség figyelmét arra felhívni, hogy igazi műveltség alig képzelhető ma egy jó napilap járatása nélkül. A legmelegebben ajánlhatjuk azért az ujnegyed alkalmából a Pesti Hirlap-ot, mely ma az ország legjobb, legterjedtebb és legbővebb tartalmu napilapja. Pédányszáma 120—130 ezer, amit még a legolcsóbb filléres boulevardlapok sem értek el s tartalma napról-napra a legbővebb és legváltozatosabb. Munkatársai közből számítja napjaink legjobb nevű és legkedveltebb íróit, mint Gárdonyi Géza, Molnár Ferenc, Heltai Jenő, Szabóné-Nogáll Janka, Móricz Zsigmond, Tömörkény István, Murai károly, Váradi Antal, Pakots József, Pásztor József stb., stb. A Pesti Hirlap minden előfizetője, aki legalább három hónap óta tartja a lapot, karácsonyi ajándékul kapja a Pesti hirlap nagy képes naptárát, mely az idén pompás vászonkötésben és fényes kiállításban fog megjelenni s melybe a Pesti Hirlap imént felsorolt jeles munkatársain kívül irt még Bródy Sándor, Krudy Gyula, Zsoldos László, Berkes Imre, Kanizsai Ferenc, stb. is. Ezért a gazdag tartalmu szépirodalmi almanachért valóban érdemes az előfizetők közé állani. A Pesti Hirlap előfizetői kedvezményes áron kapják a Divat Salon című kitűnően szerkesztett divatlapot is. A Pesti Hirlap ára egy óra csak 2 kor. 40 f., negyedévre pedig 7 korona és a Divat Salonnal együtt 9 korona. A Pesti Hirlap kiadóhivatala, hova az előfizetést küldeni kell. Budapest, V., Váci-körut 77. alatt van.

— **Tűzoltók napja.** Az Oszágos Tűzoltói Otthon javára f. hó 12., 13. és 14-én tűzoltók napja lesz, mely napokon az egész országban gyűjtések eszközöltnének.

— **Kamarai közlemények.** Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok új adózása. Az új adótvények életbelépésének közeledése szükségessé teszi, hogy az érdekeltség pontos tájékozódást nyerjen az új adózás rendjéről. Különösen fontos a teljes tájékozottság a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokra nézve. E cél szolgálatában most dr. Kneppo Sándor pénzügyminiszteri segédtitkár „A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adózása” című könyvet adott ki. A munka a vonatkozó törvényeknek és utasításoknak, valamint a törvények indokolásainak és egyéb jogforrásoknak felhasználásával készült s utbaigazításai, magyarázásai autentikus forrásokon alapszanak. A mű nemcsak a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adóját, továbbá tőkekamat és járadékadó fizetési kötelezettséget is kimerítően tartalmazza. Ezen kívül a háztulajdonos vállalatokra tekintettel a házádóra vonatkozó fontosabb rendelkezéseket is közli. Végül ismerteti az adók befizetésének módzatait. A könyv megrendelhető a szerzőnél (Budapest, Pénzügyminiszterium.) Ára kötve 6 kor., füzve 4 kor.

Elektromotor kezelői tanfolyam. A keresk. és iparkamara az érdekeltség tudomására hozza, hogy a m. kir. technológiai iparmuzeum igazgatósága 1911. évi október 21—26-ig és november 18—23-ig két elektromotor kezelői tanfolyamot rendez. E tanfolyamokon résztvehetnek: elektromotor tulajdonosok, elektromotor kezelők, központi elektromos telepek művezetői, gépészei és szakmunkásai, erős áramu elektromos szereplők, műszerészek, géplakatosok és rokonszakmájú iparcok. Ezen tanfolyam 6 napon d. e. három órai előadással és d. u. négy órai gyakorlattal tartatik. A tanfolyamot rendszeren látogatott hallgatók a tanfolyam befejezése után látogatási bizonyítványt kapnak. A tanfolyamokra jelentkezni lehet naponként a hivatalos órák alatt (d. e. 9—1-ig, d. u. 3—7 óráig, vasárnap d. e. 9—12 óráig VIII. József-körut 6., I. 2.) Vidékiek az okmányok beküldése mellett írásban és jelentkezhetnek. A bejelentésben feltüntetendő: a név, foglalkozás, lakóhely és az, hogy melyik tanfolyamon kíván résztvenni. Tandij nines, beiratási díj 2 kor.

A kamara közli az érdekeltekkel, hogy Sonnenfeld Károly, a m. kir. Kereskedelmi Muzeum levelezője Berlin (Krausnick-Strasse 12). oly közvetítési irodát tart fenn, a mely mindennemű exportképes magyar cikk értékesítésével foglalkozik s a kivitelre vonatkozólag, bármilyen felvilágosítással díjtalanul szolgál az érdeklődőknek.

— **Korán elfüstölt szűz dohány.** Bodnár János ujfehértói lakosnak dohány pajtája kigyuladt s a benne felfőzött dohánytermés martalékává vált a pusztító lángoknak.

— **Egy fővárosi kulturintézmény.** Ez év májusában egy új kulturközponttal szaporodott a nemzeti művelődés ügye. Egy magyar műbarát Ernst Lajos megnyitotta a saját budapesti palotájában, a Nagymező-u. 8. szám alatt tízennégy teremben elhelyezett magyar kulturhistoria gyűjteményét, mely maga is páratlan látványosság, amelltt, hogy a szemlélő tanulságokban kifogyhatatlan anyagot talál. Élénk tárul itt a magyar kulturtörténet sok emléke, a magyar történet sok híres nevezetes jelenete a legkiválóbb magyar festők alkotásaiban. A tízennégy teremben — történeti sorrendben — sorakozik az irodalmi, művészeti, történeti, színészeti és zenei emlékek gazdag sora, páratlan izléssel berendezett, Falus Elek tervei alapján kifestett termek csodaszép milieu-jában. E történeti gyűjteményben van néhány olyan világraszóló alkotás is, mely díszére válna bármelyik európai muzeumnak. Csak Székely Bertalan önarcképére, Munkácsy, Bonczur, Madarász, Than, Lietzenmayer, Lotz képeire hivatkozunk. És a Petőfi teremre és a festők önarcképgyűjteményére. És mégis — a kultusintézménynek ez csak az egyik oldala. A másik az, hogy hozzákapszolódnak páratlan szépségű kiállítási helyiségek, melyekben a legnagyobb művészek alkotásai gyönyörűen érvényesülhetnek. Az egész közönség elragadtatása fogadta a Színyei-kiállítást májusban. Egészen volt Kernstocknak a nagy üvegablakokra alkalmazott üvegfestmény kiállítása. Most pedig két világraszóló művész a spanyol Zuloaga festményei és az angol Brangwyn rézkarcai láthatók a termekben. Amilyen a kezdet, olyan lesz a folytatás! Az Ernst-muzeum programja megjelen. A Fényes, Vadász Miklós, Ferenczy, Ligeti, Pascin és Hermann gyűjteményes kiállításait, egy előkelő művészcsoporth bemutatkozását és végül ismeretlen magyar biedermeier festők felfedezendő képeit igéri. Ezt Dr. Lázár Béla, Paál László és Színyei Merse Pál élettrajziója rendezi és így valami érdekesre és művészire lehetünk elkészülve. Az Ernst-muzeummal nagyon sokat nyert a főváros, központja lesz a legnagyobb művészeti kultúrának és a képzőművészet a magyar történet terén kétségkívül a főváros legnagyobb és legnevezetesebb látványossága. Különösen most Zuloaga remekművei szenzációzus érdekűek.

— **Európát elpusztítja a földrengés.** Az egész világsajtót megjárta az alábbi tudósítás: Európában az utolsó időben olyan sűrű egymásutánban ismétlődnek meg a földrengések, hogy ezzel bizonyára igazoltnak fogja látni a maga véleményét az a jeles amerikai szeizmológus, aki szerint Európa hatvan év múlva végképpen elpusztul. A jeles tudós, — dr. Nobles Albert — aki Philadelphiában földrengéstant tanít, állítását így okolja meg: „A természeti erők már hétszáz év óta keszitenek elő egy gigantikus katasztrófát és minden jel arra mutat, hogy legifjabb nemzedékünk tanuja lesz a szörnyű változásnak. Az ó-világ földváza köröskörül óriási földalatti galériákkal van aláaknázva. E galériák vulkanikus feszítő-ereje ugyszólván óráról órára növekszik és amidón eljő az a nap, hogy az örökös támadásoknak kitett kéreg nem bírja többet az ostromot, a földváz összeomlik, s a romokat elfogja borítani a víz.” Nobles professzornak más érvei is vannak, amelyek félelmetes teóriáját tá-

mogatják. Ilyen érv például az európai kivándorlás ténye. Szerinte nevetséges dolog az európai kivándorlás okait a gazdasági viszonyokban keresni. Az ok a közeli pusztulás előérzete. Ezért vándorolnak az emberek százezrei Amerikába, úgy, mint ahogy a fecskék Afrikába költöznek, anélkül, hogy tudnák, hogy szeptembert december követi. S a kivándorlás azért Itáliából a legnagyobb, mert az Apenninek-félszigetét fenyegeti elsősorban a végpusztulás. De még ez sem minden. A szeizmikus mozgalmak a Golf-áramlatot elfogják téríteni eddigi irányából. A Golf-áramlatot csak Amerika számára fogja meghagyni áldásos működését. Európára azonban egy jeges-áramlat fog szakadni az északi pólusról. A tengeralatti áramlások fölcserélődése aztán még azt is tönkreteszti szegény Európában, amit a tűz és víz meghagyott. Egy jégvilággá fog merevedni minden; tenyészetet, életet meg fog ölni a tartós hideg. Európa elpusztul. Eddig tart a tudós feltevése. Nem kell nagyon kétségbeesnünk, mert az a szerencsénk, hogy ez a feltevés egy „amerikai” tudós agyában született meg.

— **Rabló-riadalom Venesellón.** E hét elején, mikor buj-balsai kisvonat reggel 6 kor megérkezett Venesellőre, az állomási előljáró nem jelentkezett szolgálattételre, s nem adott jelzést a vonat továbbindulására. A kalauz leszállott és az állomás épületében nem találta az előljárót. A lakás zárva, a telefon vezeték pedig megrongálva volt. A lakás feltörése után saját ágyában feküdt megkötözve az állomási előljáró, aki azt mondta hogy rablók jártak nála, s őt összekötözték és a pénztárt kirabolták. A kalauz csendőrök után küldött, ki megjelenve a helyszínén, konstataáltak hogy az egész csak egy mese, az előljáró maga kötözte meg magát, és a pénzt meg is találták a krumpli közt. A kisvasut az alkalmazottat büntetés kirovása nélkül bocsájtotta el, de a csendőrség jelentést tett az esetről a kir. ügyészségnek.

— **Az iskolák a gyermekszanatóriumért.** A magyar gyermekvédelemnek országosan fontos ügyét szolgálja a gróf Zichy János vallás és közoktatásügyi miniszter kormányzata alatt álló Zsófia Gyermekszanatórium Egyesület, amely a Balatonalmádi-i Zsófia Gyermekszanatóriumban a szenvedő, szegény iskolaköteles kisdetek ápolását anynyi áldozatkészséggel végzi, — De az első magyar gyermekszanatórium csak elenyésző kis töredékét képes az ápolásra szorulóknak befogadni, miért is gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter már rendelkezett az almádi intézet kellő kibővítése iránt s egy újabb pavillon felépítése a jövő szezonra eszközölnetni is fog, azonkívül a budai központi gyűjtő gyermekkórház mielőbbi megépítését is megkezdette a Rózsadomb egy szép fekvésű nagy telkén. Ezen magasztos feladatok érdekében fordul most a gyermekszanatórium kormányzósága segítségért a nemzet mindig hü és önzetlen munkásaihoz: a nemzet oktatóihoz. A vallás és közoktatásügyi miniszter ugyanis, minthogy a gyermekek egészségügyének felkarolása olyan feladat, amelynek megoldására az államnak s a társadalomnak karöltve kell fáradoznia s minthogy a szegénysorsu beteg gyermekek felségítésének ügye a tanulófjúság lelkületéhez is közelebb áll, engedélyt adott arra, hogy a tanulófjúság a gyermekszanatórium érdekében gyűjtést eszközölhessen. Ezuton is azzal a kérelemmel fordul a Gyermekszanatórium kormányzósága a közönséghez és főleg a tanulófjúsághoz, hogy néhány fillérral a második gyermekszanatórium létesítéséhez is hozzájáruljanak. A gyűjtött összeg feltün-

tetésére szolgáló iveket a tanintézetek tanárai és tanítóitól lehet átvenni és ugyancsak az iskolákhoz kell a begyűjtött összeget átszolgáltatni. Minden fillér, mellyel a gyermekszanatóriumot szolgálja, örömet és áldást fog fakasztani, mert nincs a világon irgalmasság szebb és meghatóbb, mint amely a szegény beteg gyermekek ágya fölő hajlik! Felkérjük tehát a tanulófjúságot, hogy a legmelegebb érdeklődéssel támogassák a Gyermekszanatórium vezetőinek törekvését, hogy a gyermekszanatórium gyűjtés minél jelentékenyebb legyen, hogy a magyar gyermekvédelem legujabb vára a Zsófia Központi Gyermekkórház is megépülhessen.

Szerkesztői üzenetek.

H. M. Helyben. A beküldött cikket nem közölhetjük, mert mi a jó ízlés határait át nem hágjuk.

B. A kért ügyben igaz, hogy lapunk egyik munkatársáról volt szó, azonban az a támadás a komolyság látszatával nem birt. Nem volt egyéb illetéktelen nagyképekűdésnél s annak a hangja olyan érzést keltett fel mindenkiben, mint amikor a malac rágja a kőszőrű követ.

K. István. Az eljárás az, hogy a hadkiegészítő parancsnoksághoz kell 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényt benyújtani katonakönyv kiállítására iránt s azzal jelentkezni.

P. Elhisszük, egy fecske nem csinál nyarat, de az ön verse valóságos fecskefészek, a hideg időre való tekintettel — hátha hoznak egy kis napot — kibocsájtjuk:

Kossuth Lajos kalapjára rászállott egy fecske
Elvesztett hazafiságát ő rajta kereste,
Beszélj Kossuth apánk, sz' te is voltál fecske...
Igaz, hogy te éveken át, mi mindig csak este.

Étkező-burgonyát

rózsát, fehérét és sárgát mindenkor a legmagasabb napi áron megvesszük. Mintázott ajánlatot kér

13-6-3

AGRICOLA terménykivitelési cég.

Budapest, Lónyai-u. 9.

Kovács Gyula

műbutorgyáros
DEBRECZEN,
butorcsarnokát Hunyadi-u. 17. sz. alól

a Csapó- és Piac-utca sarokra

(Takarék és Hitelintézet Részvénytársaság első emeletére) helyezte át.

16-52-27

Nyiregyháza legnagyobb választéku butoráruháza

Alapítva 1903. — Pazonyi-utca 10.

Üzletemet kibővítése alkalmával teljesen újonnan a legdivatosabb kivitelű butorokkal berendeztem a fővárosi minta szerint. Állandóan raktáron tartok fényezett kőris, cseresznye, jávor, paliszánder, mahagoni és más különféle anyagokból készült részben saját készítményű háló, ebédlő, uri és női szalon berendezéseket, vas, félrész és egész rész háló- és vendégszoba berendezéseket, ugyancsak egyszerűbb, de jó kivitelű matt butorokat (tömör fából is) stb. stb. itt fel nem sorolható, de raktáron levő különféle butorokat is **utólérhetetlen olcsó árban árusítok.**

Üzletem szombaton és izr. ünnepnapokon zárva.

Tisztelettel:

Raktáron állandóan 200 különféle lakberendezés található.

GLÜCK JENŐ.

14-52-31

„NIGRIN“

a legjobb czipókrém az egész világon!

Az eddigi világhírű wiksnek vitriolnélküli gyártása.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

cs. és kir. udvari szállító. — 80 éves gyári fenállás.

21-52-26

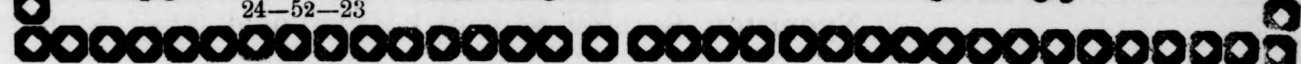
Szenved Ön? Bántja a köszvény? Fáj a feje, vagy a toga? Vannak-e fájdalmai a karokban, vagy a lábszárakban? Fáj-e a dereka, vagy a háta? — Akkor próbálja meg a világhírű

Oroszlán mentholsósorszeszt

a háziszerek királyát, mely erősebb és hatásosabb, mint bármely más sósorszeszt-készítmény. Egy eredeti üveg ára csak: **44 fillér.** Nagy üveg 1-10 kor., óriási üveg 2-20 koronába kerül minden gyógyszerárban vagy üzletben. — Főelárusítás:

Nagy Kálmán gyógyszerárban Nyiregyházán.

24-52-23

Minden jó gazdasszony
 ☞ próbálja meg a ☞
HOFFMANN-féle
 ☞ pörkölt kávé. ☞

27-?-28

Szőlősgazdák

és szőlőtelepítők figyelmébe!

AKI szőlőjét újra akarja telepíteni,
 AKI szőlőoltványt akar rendelni,
 AKI gyümölcsfát, rózsafát óhajt ültetni —

kérjen oktató díszárjegyzéket az alábbi címtől
Transylvania Szőlőtelepítő Vállalat
 Maros-Vásárhely,
 Dr. Gecse Dániel-utca 39. szám.

42-29-1

Tiszta agyagból készült szép és jó
cserép, fali téglá
 és legszebb
nyersfalazati téglá

és Gyári KÉMÉNY-TÉGLÁK

csak a 17-52-27

Karczagi
Agyagiparnál,

Karczagon szereshető be, hol
 egyes waggonrakományok is
 megrendelhetők.

Jóforgalmu szolid

fűszer és csemege üzletet

keresek megvételre, vagy
 megfelelő üzlethelyiséget,
 csak lakással, esetleg ház-
 zal. — **Cim a kiadóban.**

41-1-1

Ma már mindenki tudja, hogy legjobb az
Erényi S. „Rádium“ Sósorszesz

mert a legtökéletesebb, legmegbízhatóbb háziszser. — Törvényesen védve. —
 Őre az egészségnek, fertőtleníti, erősít és edzi az izmokat, fájdalom-
 csillapító. Páratlan mint szájviz és bőrápolószer, egy pár csepp a mosdó-
 és fürdővizbe öntve, kitűnő hatása. Ne hiányozzon egy háztartásból sem.
 Kapható mindenütt 44 fillér, 1 korona 10 fillér és 2 korona 20 filléres üvegekben.

Erényi Sándor-féle RÁDIUM
 sósorszesz vállalat

Telefon 273. Nyiregyháza Egyház-u. 10.

25-?-23

Aki egyszer megpróbálja sohasem használ mást!

Villanyvilágítási berendezéseket, elvállal olcsón és teljes jótállás mellett
 villanyvilágítási felszereléseket, **HERSKOVITS GYULA**
 valamint magántelefon és 15-17-17 elektrotechnikai vállalata
 villanycsengőbevezetéseket Nyiregyháza, — Széchenyi-tér.

Mérnöki látogatás és költségvetés díjtalan. Csillárok és égőtestek raktáron.

Butor!

a legegyszerűbbtől a legválasztékosabb iz-
 lésűig mindenféle fából. Kész menyasszonyi
 berendezések, valamint külön szobák, vagy
 egyes darabok szolid ár és pontos kiszol-
 gálás mellett a legmegbízhatóbban kaphatók

Lefkovits Zsigmond

butorraktárában

Nyiregyházán, Kossuth Lajos-tér
 (törvényszéki palota mellett.)

26-52-49